

Cosmopterix scribaiella (Zeller, 1850), een nieuwe soort voor de Belgische fauna (Lepidoptera: Cosmopterigidae)

Willy De Prins

Abstract. *Cosmopterix scribaiella* (Zeller, 1850), a new species for the Belgian fauna (Lepidoptera: Cosmopterigidae)

The first Belgian specimen of *Cosmopterix scribaiella* (Zeller, 1850) was captured by F. Verhoeven on 14 June 1993 at Beerse. A second specimen was bred from mines found on 23 October 1994 at Arendonk and a third specimen was caught on light at Ekeren on 10 July 1995, all in the province of Antwerp.

Résumé. *Cosmopterix scribaiella* (Zeller, 1850), une espèce nouvelle pour la faune belge (Lepidoptera: Cosmopterigidae)

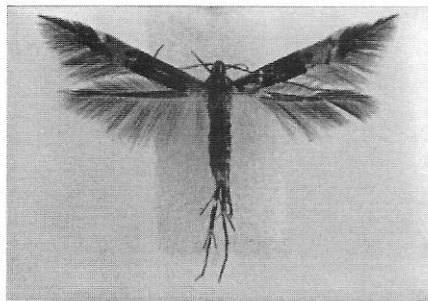
Le premier exemplaire de *Cosmopterix scribaiella* (Zeller, 1850) fut capturé par F. Verhoeven à Beerse le 14 juin 1993. Le second exemplaire sortit d'une mine trouvée à Arendonk le 23 octobre 1994 et le troisième fut capturé à la lampe à Ekeren le 10 juillet 1995, tous donc dans la province d'Anvers.

Key words: Belgium - faunistics - *Cosmopterix scribaiella*.

De Prins, W.: Diksmuidelaan 176, B-2600 Antwerpen.

In België was tot nog toe slechts één soort *Cosmopterix* bekend: *C. ziegleriella* (Hübner, [1810]) (De Prins 1983: 13). Deze soort mineert in de bladeren van hop (*Humulus lupulus* L.). Op 14 juni 1993 verzamelde F. Verhoeven 1 ex. van *Cosmopterix scribaiella* (Zeller, 1850) te Beerse (prov. Antwerpen), een soort die hier voor het eerst uit België wordt vermeld. *C. scribaiella* lijkt op *C. ziegleriella* maar is er goed van te onderscheiden door de drie of vier witte lengtelijntjes aan de vleugelbasis (zie fig. 1).

Uit enkele mijnen in riet (*Phragmites australis* (Cav.) Steud.), samen met F. Verhoeven verzameld op 23 oktober 1994 in het natuurgebied "Het Goorken" te Arendonk (prov. Antwerpen), kweekte ik 1 ex. op 4 maart 1995. Verder verzamelde ik 1 ex. op licht in het natuurgebied "De Oude Landen" nabij Ekeren (prov. Antwerpen) op 10 juli 1995.

Figuur 1: *Cosmopterix scribaiella* (Zeller, 1850), prov. Antwerpen, Beerse, 14.VI.1993, F. Verhoeven leg.

De soort is reeds van oudsher uit Nederland bekend, en wel uit 6 uurhokken in drie provincies: Noord-Brabant (Breda), Limburg (Plasmolen) en Gelderland (De Bruuk) (Kuchlein 1993: 216, 281). Na 1933 werd ze nog slechts enkele malen waargenomen, nl. te De Bruuk, toen op 15 juli 1985 2 ex. werden gevangen in een feromoonval (Kuchlein

et al. 1988: 77). Enkele recente vondsten (o.a. in de provincies Gelderland, Noord-Brabant en Overijssel) laten vermoeden dat de soort niet zo zeldzaam is als algemeen wordt aangenomen, maar dat ze eerder een verborgen bestaan leidt. Het best kan men op zoek gaan naar de mijnen (Koster en van der Wolf, pers. med.).

In Frankrijk wordt de soort ook zelden gemeld. Lhomme (1946-1963: 679) vermeldt ze uit slechts vijf departementen: Alpes-Maritimes, Gironde, Landes, Nord en Seine-et-Oise.

C. scribaiella is een Euro-Siberische soort, verspreid van West-Europa (niet in het Iberische schiereiland en Groot-Brittannië) tot Japan (Riedl 1969: 723). In Europa is ze o.a. bekend uit: Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Oostenrijk, Zwitserland, Nederland en West-Turkije (Bursa) (Rebel 1901: 184).

De rups mineert van september tot mei, overwinterend, uitsluitend in riet. De gangmijn is doorzichtig, licht gelig groen. De uitwerpselen verzamelen zich onderaan in de mijn en worden soms uitgestoten. De lichtgroene rups verpopt in april-mei onderaan in de mijn (Hering 1957: 767).

Dankwoord

Met dank aan de heren J.C. Koster en H.W. van der Wolf voor de recente gegevens uit Nederland en aan F. Verhoeven voor zijn gegevens uit België en het uitlenen van het eerste Belgische exemplaar voor de foto.

Literatuur

- De Prins, W., 1983. *Systematische naamlijst van de Belgische Lepidoptera*. Entomobrochure 4, Antwerpen, 57 p.
- Hering, E.M., 1957. Bestimmungstabellen der Blattminen von Europa einschliesslich des Mittelmeerbeckens und der Kanarischen Inseln. Band I-III, Dr. W. Junk, 's-Gravenhage, p. 1-648, 649-1185, 1-221.
- Kuchlein, J.H., 1993. *De kleine vlinders. Handboek voor de faunistiek van de Nederlandse Microlepidoptera*. Pudoc, Wageningen, 715 p.
- Kuchlein, J.H., Gielis, C., Huisman, K.J., van Nieukerken, E.J., van der Wolf, H.W. & Wolschrijn, J.B., 1988. Nieuwe en interessante Microlepidoptera uit Nederland, voornamelijk in 1985 (Lepidoptera). - *Ent.Ber., Amst.* 48 (5): 69-81.
- Lhomme, L., 1946-1963. *Catalogue des Lépidoptères de France et de Belgique. Volume II (Microlepidoptera). Deuxième partie: Tinema*. Le Carriol, par Douelle (Lot), p. 489-1253.
- Rebel, H., 1901. In Staudinger, O. & Rebel, H.: *Catalog der Lepidopteren des Palaearctischen Faunengebietes. II. Theil: Famil. Pyralidae - Micropterygidae*. R. Friedlander & Sohn, Berlin, 368 p.
- Riedl, T., 1969. Matériaux pour la connaissance des Momphidae paléarctiques (Lepidoptera). Partie IX. Revue des Momphidae européennes, y compris quelques espèces d'Afrique du Nord et du Proche-Orient. - *Polskie Pismo Entomologiczne* 39 (4): 635-919.